

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36004551	IES Illa de Tambo	Marín	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Xeografía e historia	1º ESO	3	105

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	16
4.2. Materiais e recursos didácticos	17
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	17
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	18
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	19
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	19
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	20
9. Outros apartados	20

1. Introducción

O IES Illa de Tambo, ten tres liñas da ESO salvo no 4º curso que conta só con dúas, tras rematar o ensino obrigatorio o alumnado que o supere pode continuar no bacharelato.

O noso departamento imparte a área de Ciencias Sociais, Xeografía e Historia no nivel da ESO, e no Bacharelato: Historia do Mundo Contemporáneo, Historia de España, Xeografía e Historia da Arte.

O alumnado proven maioritariamente do municipio e parroquias do concello. Nun contexto socioeconómico de clases medias urbanas, nunha poboación de cerca de vinte e cinco mil habitantes.

Ó centro asisten algúns alumnos estranxeiros e una pequena comunidade de alumnado de cultura xitana sobre todo nos niveis iniciais.

A procedencia do alumnado de 1º de ESO é variada posto que máis dun centro público e concertado converxen nesta segunda etapa de formación obrigatoria.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Buscar, seleccionar, tratar e organizar información sobre temas relevantes do presente e do pasado, usando criticamente fontes históricas e xeográficas, para adquirir coñecementos, elaborar e expresar contidos en varios formatos.	2-3		4	1-2		1		
OBX2 - Indagar, argumentar e elaborar produtos propios sobre problemas xeográficos, históricos e sociais que resulten relevantes na actualidade, desde o local ao global, para desenvolver un pensamento crítico, respectuoso coas diferenzas, que contribúa á construción da propia identidade e a enriquecer o acervo común.	1-2			2		1-3	3	3
OBX3 - Coñecer os principais desafíos aos que se enfrontaron distintas sociedades ao longo do tempo, identificando as causas e consecuencias dos cambios producidos e os problemas aos que se enfrontan na actualidade, mediante o desenvolvemento de proxectos de investigación e o uso de fontes fiables, para realizar propostas que contribúan ao desenvolvemento sustentable.			3-4-5		3	3-4	1	1
OBX4 - Identificar e analizar os elementos da paisaxe e a súa articulación en sistemas complexos naturais, rurais e urbanos, así como a súa evolución no tempo, interpretando as causas das transformacións e valorando o grao de equilibrio existente nos distintos ecosistemas, para promover a súa conservación, mellora e uso sustentable.					2	1-2-3-4	1	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Analizar de forma crítica formulacións históricas e xeográficas explicando a construción dos sistemas democráticos e os principios constitucionais que rexen a vida en comunidade, así como asumindo os deberes e dereitos propios do noso marco de convivencia, para promover a participación cidadá e a cohesión social.	5					1-2		1
OBX6 - Comprender os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a realidade multicultural na que vivimos, coñecendo e difundindo a historia e a cultura das minorías étnicas presentes no noso país, e valorando a achega dos movementos en defensa da igualdade e a inclusión, para reducir estereotipos, evitar calquera tipo de discriminación e violencia, e recoñecer a riqueza da diversidade.	5				3	1-2-3		1
OBX7 - Identificar os fundamentos que sosteñen as diversas identidades propias e as alleas, a través do coñecemento e posta en valor do patrimonio material e inmaterial que compartimos para conservar e respectar os sentimentos de pertenza, así como para favorecer procesos que contribúan á cohesión e solidariedade territorial no tocante aos valores do europeísmo e da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.		3			1	1-2-3		1
OBX8 - Tomar conciencia do papel dos ciclos demográficos, o ciclo vital, as formas de vida e as relacións interxeracionais e de dependencia na sociedade actual e a súa evolución ao longo do tempo, analizándoas de forma crítica, para promover alternativas saudables, sustentables, enriquecedoras e respectuosas coa dignidade humana e o compromiso coa sociedade e a contorna.			5	4	2-5	1-2-3		
OBX9 - Coñecer e valorar a importancia da seguridade integral cidadá na cultura de convivencia nacional e internacional, recoñecendo a contribución do Estado, as súas institucións e outras entidades sociais á cidadanía global, á paz, á cooperación internacional e ao desenvolvemento sustentable, para promover a consecución dun mundo máis seguro, solidario, sustentable e xusto.	2					1-2-3-4	1	1

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O Relevo		6	6	X		
2	A Hidrosfera		4	4	X		
3	Tempo e Clima		7	8	X		
4	A Paisaxe		7	7	X		
5	España Física		8	9	X		
6	Galicia Física		2	4	X	X	
7	Prehistoria		12	11		X	
8	Mesopotamia e Exipto		11	11		X	
9	Grecia		10	10		X	
10	O Imperio Romano		11	11			X
11	A Antigüidade Clásica		12	14			X
12	A Romanización da Península Ibérica		10	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O Relevo	6

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Incorporar e utilizar adecuadamente termos, conceptos e acontecementos relacionados coa xeografía, a historia e outras disciplinas das ciencias sociais, a través de intervencións orais, textos escritos e outros produtos, mostrando formulacións orixinais e propostas creativas.	Recoñece nun test e é capaz de definir	PE	100
CA3.3 - Argumentar a necesidade de accións de defensa, protección, conservación e mellora da contorna natural, rural e urbano a través de propostas e iniciativas que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade e da repartición xusta e solidaria dos recursos.	Recoñece nun test e é capaz de definir		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Localización espacial: representación do espazo, orientación e escalas. Utilización de recursos dixitais e interpretación e elaboración de mapas, esquemas, imaxes e representacións gráficas. Tecnoloxías da información xeográfica (TIX).
- Conciencia ambiental. Respecto, protección e coidado dos seres vivos e do planeta.

UD	Título da UD	Duración
2	A Hidrosfera	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar, valorar e mostrar interese polos principais problemas que lle afectan á sociedade, adoptando unha posición crítica e proactiva cara a eles.	Recoñece nun test e é capaz de definir	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. A visión dos dilemas do mundo actual, punto de partida para o pensamento crítico e o desenvolvemento de xuízos propios.

UD	Título da UD	Duración
3	Tempo e Clima	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Identificar os principais problemas, retos e desafíos aos que se enfrontou a humanidade ao longo da historia, os cambios producidos, as súas causas e consecuencias, así como os que, na actualidade, debemos formular e resolver arredor dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Recoñece nun test e é capaz de definir.	PE	100
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear contido axeitado interpretando gráficos e táboas.		
CA3.1 - Identificar, valorar e mostrar interese polos principais problemas que lle afectan á sociedade, adoptando unha posición crítica e proactiva cara a eles.	Recoñece nun test e é capaz de definir		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Emerxencia climática: elementos e factores que condicionan o clima e o impacto das actividades humanas. Métodos de recollida de datos meteorolóxicos e interpretación de gráficos. Riscos e catástrofes climáticas no presente, no pasado e no futuro. Vulnerabilidade, prevención e resiliencia da poboación ante as catástrofes naturais e os efectos do cambio climático. - Métodos básicos de investigación para a construción do coñecemento da Xeografía e a Historia. Metodoloxías do pensamento xeográfico e do pensamento histórico. - Conciencia ambiental. Respecto, protección e coidado dos seres vivos e do planeta. - Seguridade viaria e mobilidade segura, saudable e sustentable. O espazo público.

UD	Título da UD	Duración
4	A Paisaxe	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Interpretar a contorna desde unha perspectiva sistémica e integradora, a través do concepto de paisaxe, identificando os seus principais elementos e as interrelacións existentes.	Recoñece nun test e é capaz de definir É capaz de recoñecer e interpretar a información dada e crear un texto axeitado para explicala	PE	100
CA3.3 - Argumentar a necesidade de accións de defensa, protección, conservación e mellora da contorna natural, rural e urbano a través de propostas e iniciativas que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade e da repartición xusta e solidaria dos recursos.	Recoñece nun test e é capaz de definir		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Biodiversidade. Dinámicas e ameazas dos ecosistemas planetarios. Formas e procesos de modificación da superficie terrestre. A influencia humana na alteración dos ecosistemas no pasado e na actualidade. Conservación e mellora da contorna local e global. Riqueza e valor patrimonial de España e Galicia. - Conciencia ambiental. Respecto, protección e coidado dos seres vivos e do planeta.

UD	Título da UD	Duración
5	España Física	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Recoñece nun test e é capaz de definir É capaz de crear unha representación gráfica axeitada sobre datos dados e interpretalos e explicalos de forma escrita	PE	40
CA2.1 - Elaborar, expresar e presentar contidos propios en forma de esquemas, táboas informativas e outros tipos de formato mediante o desenvolvemento de estratexias de procura, selección e tratamento de información relativas a procesos e acontecementos relevantes do presente e do pasado.	Recoñece nun test e é capaz de definir É capaz de crear unha representación gráfica axeitada sobre datos dados e interpretalos e explicalos de forma escrita		
CA1.6 - Representar adecuadamente información xeográfica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Recoñece nun test e é capaz de definir É capaz de crear unha representación gráfica axeitada sobre datos dados e interpretalos e explicalos de forma escrita	TI	60

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Localización espacial: representación do espazo, orientación e escalas. Utilización de recursos dixitais e interpretación e elaboración de mapas, esquemas, imaxes e representacións gráficas. Tecnoloxías da información xeográfica (TIX). - Biodiversidade. Dinámicas e ameazas dos ecosistemas planetarios. Formas e procesos de modificación da superficie terrestre. A influencia humana na alteración dos ecosistemas no pasado e na actualidade. Conservación e mellora da contorna local e global. Riqueza e valor patrimonial de España e Galicia. - Métodos básicos de investigación para a construción do coñecemento da Xeografía e a Historia. Metodoloxías do pensamento xeográfico e do pensamento histórico.

UD	Título da UD	Duración
6	Galicia Física	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Representar adecuadamente información xeográfica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	Recoñece nun test e é capaz de definir É capaz de crear unha representación gráfica axeitada sobre datos dados	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Localización espacial: representación do espazo, orientación e escalas. Utilización de recursos dixitais e interpretación e elaboración de mapas, esquemas, imaxes e representacións gráficas. Tecnoloxías da información xeográfica (TIX). - Biodiversidade. Dinámicas e ameazas dos ecosistemas planetarios. Formas e procesos de modificación da superficie terrestre. A influencia humana na alteración dos ecosistemas no pasado e na actualidade. Conservación

Contidos

- e mellora da contorna local e global. Riqueza e valor patrimonial de España e Galicia.

UD	Título da UD	Duración
7	Prehistoria	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Identificar os principais problemas, retos e desafíos aos que se enfrontou a humanidade ao longo da historia, os cambios producidos, as súas causas e consecuencias, así como os que, na actualidade, debemos formular e resolver arredor dos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados	PE	100
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA3.7 - Valorar, protexer e conservar o patrimonio artístico, histórico e cultural como fundamento da identidade colectiva local, autonómica, nacional, europea e universal, considerándoo un ben para o gozo recreativo e cultural e un recurso para o desenvolvemento dos pobos.	Recoñece nun test e é capaz de definir.		
CA3.8 - Relacionar os cambios nos estilos de vida tradicional e contrastalos cos que son saudables e sustentables na contorna, a través de comportamentos respectuosos coa propia saúde, coa dos demais e cos outros seres vivos, tomando conciencia da importancia de promover o propio desenvolvemento persoal.	Recoñece nun test e é capaz de definir.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Emerxencia climática: elementos e factores que condicionan o clima e o impacto das actividades humanas. Métodos de recollida de datos meteorolóxicos e interpretación de gráficos. Riscos e catástrofes climáticas no presente, no pasado e no futuro. Vulnerabilidade, prevención e resiliencia da poboación ante as catástrofes

Contidos

- naturais e os efectos do cambio climático.
- Sociedade do coñecemento. Introducción aos obxectivos e estratexias das Ciencias Sociais e ao uso dos seus procedementos, termos e conceptos. Uso de plataformas dixitais.
- Métodos básicos de investigación para a construción do coñecemento da Xeografía e a Historia. Metodoloxías do pensamento xeográfico e do pensamento histórico.
- As fontes históricas e arqueolóxicas como base para a construción do coñecemento histórico. Obxectos e artefactos como fonte para a historia e o legado material. O significado dos arquivos, bibliotecas e museos e do legado histórico e cultural como patrimonio colectivo.
- Análise interdisciplinar da orixe do ser humano e do nacemento da sociedade. Grandes migracións humanas e o nacemento das primeiras culturas.
- Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino svevo.
- A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade.
- Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial.
- Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

UD	Título da UD	Duración
8	Mesopotamia e Exipto	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados	PE	100
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA2.7 - Situar o nacemento e desenvolvemento de distintas civilizacións e situalas no espazo e no tempo, integrando os elementos históricos, culturais, institucionais e relixiosos que as conformaron, explicando a realidade multicultural xerada ao longo do tempo e identificando as súas achegas máis relevantes á cultura universal.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino suevo. - O papel da relixión na organización social, a lexitimización do poder e a formación de identidades: politeísmo, monoteísmo e o xurdimento das grandes relixións. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade. - Interpretación do territorio e da paisaxe. A cidade e o mundo rural ao longo da historia: polis, urbes, cidades, vilas e aldeas. A pegada humana e a protección do patrimonio ambiental, histórico, artístico e cultural. - Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respecto e conservación do patrimonio material e inmaterial.

UD	Título da UD	Duración
9	Grecia	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Identificar, valorar e mostrar interese polos principais problemas que lle afectan á sociedade, adoptando unha posición crítica e proactiva cara a eles.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados	PE	100
CA1.8 - Contribuír á consecución dun mundo máis seguro, xusto, solidario e sustentable, a través da análise dos principais conflitos do presente e o recoñecemento das institucións do Estado, e das asociacións civís que garanten a seguridade integral e a convivencia social, así como dos compromisos internacionais do noso país en favor da paz, a seguridade, a cooperación, a sustentabilidade, os valores democráticos e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Mostrar actitudes pacíficas e respectuosas e asumir as normas como marco necesario para a convivencia, demostrando capacidade crítica e identificando e respondendo de maneira asertiva ante as situacións de inxustiza e desigualdade.	Recoñece nun test e é capaz de definir.		
CA3.6 - Argumentar e intervir sobre a igualdade real de homes e mulleres actuando en contra de calquera actitude e comportamento discriminatorio por razón de xénero.	Recoñece nun test e é capaz de definir.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Tecnoloxías da información. Manexo e utilización de dispositivos, aplicacións informáticas e plataformas dixitais. Procura, tratamento da información e elaboración de coñecemento. Uso seguro das redes de comunicación. Lectura crítica de información. - Condicionantes xeográficos e interpretacións históricas do xurdimento das civilizacións. As grandes rutas comerciais e as estratexias polo control dos recursos: talasocracias e imperios, conquista e colonización. - Violencia e conflitos armados. O crecemento dos exércitos e a evolución do armamento desde os hoplitas. Os civís durante as guerras. - Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino suevo. - As persoas invisibilizadas da historia: mulleres, escravos e estranxeiros. Marxinación, segregación, control e submisión na historia da humanidade. Personaxes femininos na historia. A resistencia á opresión. - A organización política do ser humano e as formulacións estatais no mundo antigo: democracias, repúblicas, imperios e reinos. Evolución da teoría do poder. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade. - Interpretación do territorio e da paisaxe. A cidade e o mundo rural ao longo da historia: polis, urbes, cidades, vilas e aldeas. A pegada humana e a protección do patrimonio ambiental, histórico, artístico e cultural. - Igualdade de xénero. Manifestacións e condutas non sexistas.

UD	Título da UD	Duración
10	O Imperio Romano	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA2.3 - Argumentar de forma crítica sobre problemas de actualidade a través de coñecementos históricos, contrastando e valorando fontes diversas.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		
CA3.2 - Elaborar xuízos argumentados, respectando as opinións dos demais e enriquecendo o acervo común no contexto do mundo actual, dos seus retos e conflitos, e desde unha perspectiva sistémica e global, a través da elaboración de xuízos propios, críticos e argumentados, e o respecto ás opinións dos demais.	É capaz de crear unha explicación axeitada sobre documentos dados		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Condicionantes xeográficos e interpretacións históricas do xurdimento das civilizacións. As grandes rutas comerciais e as estratexias polo control dos recursos: talasocracias e imperios, conquista e colonización. - Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino svevo. - A organización política do ser humano e as formulacións estatais no mundo antigo: democracias, repúblicas, imperios e reinos. Evolución da teoría do poder. - A transformación humana do territorio e a distribución desigual dos recursos e do traballo. Evolución dos sistemas económicos, dos ciclos demográficos, dos modos de vida e dos modelos de organización social. A loita pola supervivencia e o status social na Prehistoria e na Antigüidade. - Alteridade: respecto e aceptación «do outro». Comportamentos non discriminatorios e contrarios a calquera actitude diferenciadora e segregadora.

UD	Título da UD	Duración
11	A Antigüidade Clásica	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Recoñece nun test e é capaz de definir.	PE	50
CA2.7 - Situar o nacemento e desenvolvemento de distintas civilizacións e situalas no espazo e no tempo, integrando os elementos históricos, culturais, institucionais e relixiosos que as conformaron, explicando a realidade multicultural xerada ao longo do tempo e identificando as súas achegas máis relevantes á cultura universal.	Recoñece nun test e é capaz de definir.		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Recoñece nun test e é capaz de definir.		
CA3.5 - Valorar a diversidade social e cultural, argumentando e intervindo en favor da inclusión, así como rexeitando e actuando en contra de calquera actitude ou comportamento discriminatorio baseado en estereotipos.	Recoñece nun test e é capaz de definir.		
CA1.4 - Adquirir e construír coñecemento relevante do mundo actual e da historia, a través de procesos indutivos, da investigación e do traballo por proxectos, retos ou problemas, mediante a elaboración de produtos que reflectan a comprensión dos fenómenos e problemas abordados.	É capaz de crear unha explicación axeitada de algún mito ou de algún feito histórico que poda relacionar co presente acadando información dende fontes validables	TI	50
CA2.5 - Representar adecuadamente información histórica a través de diversas formas de representación gráfica, cartográfica e visual.	É capaz de crear unha explicación axeitada de algún mito ou de algún feito histórico que poda relacionar co presente acadando información dende fontes validables		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Tecnoloxías da información. Manexo e utilización de dispositivos, aplicacións informáticas e plataformas dixitais. Procura, tratamento da información e elaboración de coñecemento. Uso seguro das redes de comunicación. Lectura crítica de información. - Métodos básicos de investigación para a construción do coñecemento da Xeografía e a Historia. Metodoloxías do pensamento xeográfico e do pensamento histórico. - As persoas invisibilizadas da historia: mulleres, escravos e estranxeiros. Marxinación, segregación, control e submisión na historia da humanidade. Personaxes femininos na historia. A resistencia á opresión. - As raíces clásicas da cultura occidental. A construción das identidades culturais, da idea de Europa, e do eurocentrismo, a través do pensamento e da arte. A influencia das civilizacións xudía e islámica na cultura europea. - O papel da relixión na organización social, a lexitimización do poder e a formación de identidades: politeísmo, monoteísmo e o xurdimento das grandes relixións.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Significado e función das expresións artísticas e culturais nas distintas civilizacións. Diversidade e riqueza cultural. Respetto e conservación do patrimonio material e inmaterial. - Conservación e defensa do patrimonio histórico, artístico e cultural.

UD	Título da UD	Duración
12	A Romanización da Península Ibérica	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Contrastar e argumentar sobre temas e acontecementos da Prehistoria e a Idade Antiga, localizando e analizando de forma crítica fontes primarias e secundarias como probas históricas.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear un texto explicativo dende fontes aportadas polo profesor/a.	PE	100
CA2.4 - Identificar e interpretar a conexión de España e Galicia cos grandes procesos históricos da época antiga, valorando o que supuxeron para a súa evolución e sinalando as achegas dos seus habitantes ao longo da historia.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear un texto explicativo dende fontes aportadas polo profesor/a.		
CA2.6 - Identificar, interpretar e analizar os mecanismos que regularon a convivencia e a vida en común ao longo da historia, desde a orixe da sociedade ás distintas civilizacións que se foron sucedendo, sinalando os principais modelos de organización social, política, económica e relixiosa que se foron xestando.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear un texto explicativo dende fontes aportadas polo profesor/a.		
CA2.8 - Relacionar as culturas e civilizacións que se desenvolveron ao longo da historia antiga, coas diversas identidades colectivas que se foron construindo ata a actualidade, reflexionando sobre os múltiples significados que adoptan e as achegas de cada unha delas á cultura humana universal.	Recoñece nun test e é capaz de definir. É capaz de crear un texto explicativo dende fontes aportadas polo profesor/a.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Complexidade social e nacemento da autoridade. Desigualdade social e disputa polo poder na Prehistoria e a Antigüidade. O caso galego desde a sociedade castrexa ao reino svevo. - España e Galicia no tempo e a súa conexión cos grandes procesos da historia da humanidade. O legado histórico e o acervo cultural na formación das identidades colectivas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía debe cumprir os seguintes requisitos:

- Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado e das súas aprendizaxes previas.
- Asegurar a construción de aprendizaxes significativas a través da mobilización dos seus coñecementos previos e da memorización comprensiva.
- Favorecer situacións nas que os alumnos/as realicen aprendizaxes significativas por si mesmos e actualicen os seus coñecementos.
- Integrar aos alumnos/as na dinámica xeral da aula e arbitrar dinámicas que fomenten o traballo en grupo.
- Proporcionar situacións de aprendizaxe que teñan sentido para os alumnos/as, co fin de que resulten motivadoras.
- Utilizar ó máximo todos os recursos materiais didácticos dispoñibles no centro: biblioteca, aula de audiovisuais, aula de informática etc...
- Fomentar o traballo activo dos alumnos/as na aula mediante a realización de exercicios, debates e atendendo especialmente aos procedementos da área.

A metodoloxía específica a empregar constará basicamente dunha diversidade de técnicas e instrumentos para desenvolver os estándares de aprendizaxes que se indican para os distintos bloques de contido e a utilización dun método adaptado ás características do grupo.

Pretenderase combinar o traballo individual, o traballo en equipo e o traballo en gran grupo, en función das características de cada actividade, encamiñado a que coñezan a realidade histórica en tódolos os seus compoñentes. Para iso seguiremos a secuencia seguinte:

- Fase 1 Partimos do enfoque sobre o punto de partida para cada unidade didáctica que se detalla nesta programación. Actividades de presentación dos contidos da unidade e das fontes de información explicándolles QUÉ, CÓMO e PARA QUÉ traballan e como se lles vai a avaliar; actividades de avaliación inicial de coñecementos previos sobre os contidos da unidade- torbeliño de ideas, coloquio, proba... e actividades de motivación. Vídeo curto ou lectura de documentos seguidos de dúas ou tres preguntas que inciten o debate ou xogo de simulación.
- Fase 2 - Actividades de repaso e ou reconductoras, en función do punto de partida de cada unidade, avaliación inicial . Actividades de desenvolvemento, consistentes na análise das cuestións obxecto de coñecementos, mediante a información proporcionada polo libro de texto as actividades contidas nel, material proporcionado polo/a profesor/a e, ocasionalmente, polo/as alumnos/as. Traballaranse distintas fontes de información (textos escritos, información oral, TICs...). É a fase máis longa e tódalas impresións, resultados, valoracións, datos etc, deben ser recollidos no caderno de traballo do alumno/a. Estas actividades presentarán tres variedades como medidas de atención a diversidade: aplicación (dirixidas a tódolos alumnos/as do grupo); reforzo (dirixidas ós/as alumnos/ con boa actitude pero con dificultades para seguir o ritmo de aprendizaxe), de ampliación (para aqueles/as que non teñen dificultades e poden aplicar procedementos máis complexos e emitir a súa propia opinión razoada e viable) e de investigación.
- Fase 3 - Establecemento de conclusións sobre as cuestións traballadas na fase anterior mediante a realización de actividades de síntese. - Presentación de resultados, cunha posta en común das conclusións sobre as actividades de síntese que tamén figurarán no caderno de traballo do alumno.
- Fase 4 - Actividades de avaliación O remate do proceso de traballo sobre os contidos das unidades didácticas, tal como se indica na secuenciación e temporalización, realizarase unha proba escrita de verificación do grao de logro dos obxectivos das unidades dese bloque e, sobre todo, do progreso dos alumnos. Tamén se avaliará a metodoloxía utilizada e a adecuación dos contidos elixidos, mediante as actividades de coavaliación , con propostas do alumnado ó/a profesor/a e a súa discusión nas reunións de departamento durante o seguemento da programación.

AGRUPAMENTOS

O desenvolvemento do traballo en fases distintas necesita agrupamentos diversos:

- a) Traballo individual na análise de fontes de información, na realización de actividades formativas, na proba escrita e na autoavaliación. Dito traballo farase dentro e fora da aula.
- b) Traballo en equipo (3/4 integrantes habitualmente), en diversos momentos da fase de análise das cuestións obxecto de investigación e na formulación das conclusións parciais.
- c) Traballo en gran grupo nas fases de motivación, de detección de coñecementos previos (con debate), na fase de actividades de análise, ou en diferentes momentos do traballo da unidade coa finalidade de aclarar conceptos, recondución e/ou acadar unha síntese final.

Tódolos agrupamentos serán flexibles, adaptados as necesidades de cada momento do proceso e, para construílos, o criterio xeral inicial será a motivación e o ritmo de aprendizaxe, ou sexa, que presenten un ritmo de aprendizaxe similar e que, se non todos, algún ou algúns dos compoñentes presentan motivación para o traballo e capacidade de liderar e dinamizar ó grupo. Procuraremos, se é posible, que todos sexan mixtos. Tódolos agrupamentos serán flexibles, adaptados as necesidades de cada momento do proceso e, para construílos, o criterio xeral inicial será a motivación e o ritmo de aprendizaxe, ou sexa, que presenten un ritmo de aprendizaxe similar e que, se non todos, algún ou algúns dos compoñentes presentan motivación para o traballo e capacidade de liderar e dinamizar ó grupo. Procuraremos, se é posible, que todos sexan mixtos.

METODOLOXÍA A DESENVOLVER DIARIAMENTE NA AULA DA ESO.

Partirá da exposición clara, sinxela e razonada dos novos contidos por parte do profesor e profesora, utilizando esquemas, mapas conceptuais, eixes cronolóxicos, vídeos, noticias, presentacións informáticas etc.

Realízanse actividades como: buscar información, elaborar mapas históricos, elaborar de eixos cronolóxicos e mapas mentais con visual thinking (sobre todo no 2 curso) e facer exercicios do libro de texto.

Procurarase que todas as tarefas sexan realizadas en clase, sobre todo nos cursos de primeiro e segundo ESO.

Realízase unha corrección das actividades e actividades de síntese. As actividades quedarán rexistradas no caderno de clase.

- Atención á diversidade: Por cada unidade, os alumnos completan un esquema que contén os contidos mínimos da mesma. Os alumnos que o precisan fan fichas de reforzo ou utilizan material adaptado.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de texto
Internet na aula, na biblioteca do centro e de poder ser, no propio domicilio
Aula virtual do centro

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Realizaráanse unhas breves explicacións e unha tarefa sobre coñecementos de xeografía, cartografía e escalas durante os primeiros días de clase.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	6	4	7	7	8	2	12	11	10	11
Proba escrita	100	100	100	100	40	100	100	100	100	100

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	6	4	7	7	8	2	12	11	10	11
Táboa de indicadores	0	0	0	0	60	0	0	0	0	0

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	12	10	100
Proba escrita	50	100	89
Táboa de indicadores	50	0	11

Criterios de cualificación:

En atención ós pesos e ós obxectivos mínimos expostos na programación, o alumno/a debe amosar que é competente alomenos acadando un 50% da puntuación no sumatorio dos elementos de avaliación que veñen detallados nesta programación.

Criterios de recuperación:

No terceiro trimestre realizarase unha recuperación en relación ás competencias non adquiridas, medidas por trimestres, durante todo o curso polo alumno/a.

A superación da proba servirá para amosar o nivel de consecución dos criterios de avaliación que acadou o alumno no trimestre e polo tanto a proba da adquisición das competencias.

Será preciso acadar un 50% ou máis do peso da proba para dar por superada a mesma (será preciso sacar un 5 ou máis).

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Será levado a cabo polo profesor/a que teña ó alumno/a en aula no grupo de 2º ESO que corresponda.

Realizaranse unha suma de probas/entrega de traballos que serán medidos e se se acada o 50% ou máis do valor nos instrumentos de avaliación dispostos a tal efecto, pódese considerar que o alumno/a amosou a súa competencia e terá superada a materia.

Farase unha medición en un trimestre da parte de xeografía que conte cun 50% da cualificación, outra medición sobre a parte de historia que conte outro 50% da cualificación.

Se non se superasen as partes (sumadas, cada unha cun valor de 50%) realizarase no terceiro trimestre unha valoración final do conxunto da asignatura (100%) e se aínda así non se supera, no período de recuperación farase unha nova medición mediante un exame co valor do 100% de novo.

Por parte do profesor/a se lle fará un seguimento, apoio e resolución de dúbidas quedando a disposición do alumno/a e do docente o Xefe de Departamento para calquer cuestión que precise en horario reservado a este efecto.

6. Medidas de atención á diversidade

Procurarase atender as necesidades especiais educativas (NEE) e as necesidades específicas de apoio educativo (NEAE) en coordinación co departamento de orientación, cos compañeiros docentes e coas propias familias.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Pendentes de designación	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Pendentes de designación	X	X	X	X

Observacións:

Pendientes de designación

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Pendientes de designación	Pendientes de designación

Observacións:

Pendientes de designación

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Caderno do profesor
Diario de clase
Enquisa de satisfacción
Análise de resultados académicos e de consecución da temporalización

Descrición:

Os elementos arriba consignados servirán tanto para levar conta da práctica do profesor/a coma das súas sensacións en aula ou en atención ós resultados observados de forma cuantitativa e cualitativa. Tamén se terá en conta a opinión dos alumnos coa enquisa de satisfacción ó final de curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Pendente de realización

9. Outros apartados